

การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียน และนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

School and Student Centered Educational Management

* ศาสตราจารย์ระพี สาคริก

Rapee Sagarik

บทนำ

บัดนี้ อายุคนผ่านพ้นมาถึงช่วง 80 ปี นับได้ว่านานมากพอสมควร สำหรับชีวิตบุคคลคนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม คงไม่ใช่เพียงแต่ความยาวนาน ของชีวิตด้านเดียวเท่านั้น หากดำเนินชีวิตอย่างประมาณ แม้วัยอาจผ่าน พันมานานมากแค่ไหน ก็คงไม่อ้างรู้ความจริงได้อย่างลึกซึ้ง จึงยากที่จะ รู้เท่าทันต่ออิทธิพล การเปลี่ยนแปลงของรูปวัตถุจากภายนอก ซึ่งพร้อม ที่จะครอบงำทำลายคุณค่าชีวิตและภูมิปัญญาห้องดินของตัวเอง อีกทั้ง ช่วงหลัง ๆ ยังทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

หานอกลับไปพิจารณาเพื่อทบทวนความจริงจากสิ่งชีวิตตน ผ่านพ้นมาแล้ว นับแต่เริ่มต้นเกิดมา ชีวิตเราแต่ละคนย่อมมาตัวเปล่า โดยไม่มีเครื่องประดับใดๆ ติดร่างกายมาตัวเลยแม้แต่ชิ้นเดียว แม้ภาษา ที่พูดก็ยังเป็นภาษาอีรรอมชาติ แต่สามารถสื่อถึงใจผู้เป็นแม้ได้อย่างลึกซึ้ง

คงมีแต่เงื่อนไขซึ่งเป็นความจริงแฝงมาในรากฐานจิตใจตนเอง เพื่อกำหนเดพฤติกรรมให้ชีวิตและร่างกายสามารถดำรงอยู่ได้ อีกทั้งมี

* อัตถอธิการบดี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลช่วยให้แต่ละคนมีโอกาสเรียนรู้ความจริงจากภายนอก เพื่อความเจริญของสติช่องอยู่ในรากรฐานะจิตใจตนเอง ร่วมกับบัญญาที่ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต ซึ่งจะต้องก้าวไปสู่ภาวะหลากหลายของปัญหาต่างๆ ในอนาคตกว้างขวางมากขึ้น

จากเหตุตั้งกล่าว จึงน่าจะช่วยให้สรุปไว้ในข้อแรกได้ว่า ชีวิตเราแต่ละคนเกิดมาจากพื้นดิน ย้อมเรียนรู้ความจริงจากรากฐานจิตใจตนเอง ที่ควรมีโอกาสอย่างลงสู่พื้นดินได้อย่างลึกซึ้ง

โดยเหตุที่ จิตวิญญาณมนุษย์คือรากฐานการเรียนรู้ความจริง ซึ่งมีเหตุผลกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ให้สามารถเจริญก้าวหน้าต่อไปบนพื้นฐานการเปลี่ยนแปลงอันเป็นธรรมชาติได้อย่างมั่นคง

หัวกลับมาชุดค้นหาความจริงจากใจตัวเอง

ເຮືອທີ່ຮັກທຸກຄົນ ຈັນຂອນບູນຍາດນໍາความจริงຈາກສິ່ງທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນໃຈตนເອງມາຕັ້ງແຕ່ໜຶ່ງທີ່ຕົນຍັງເປັນເຕີກເລີກ ດັນທີ່ເຫັນທີ່ສາມາດຮັດຈຳໄດ້ມາເລົາສູ່ກັນພັງ ເພື່ອຂຽນຮຸ້ນຫລັງທີ່ສັນໃຈຈະໄດ້ນໍາໄປໃຊ້ເສີມແຕ່ງແລະປັບຮາກฐานາກຮູ້ຕົ້ນເອງໃຫ້ມັນຄົງຍື່ງໜີ້ນ.

ອຍ່າງໄວກີ່ຕາມ ກ່ອນເນື່ອໃຈຮ່ອງຝາກໄວ້ວ່າສິ່ງສຳຄັບຢູ່ທີ່ສຸດຕື່ອເຮືອແຕ່ລະຄົນຕ່າງກົມື່ມີຄວາມຈົງຍູ້ໃນຮາກฐานາຈົດໃຈตนເອງແລ້ວ ທາງຍັງຄັ້ນຫາໄຟພບແຕ່ດ້ານນໍາເອາສິ່ງຈັນກຳລັງເລົາໃຫ້ພັງເຂົ້າໄປໃສ່ໄວ້ເອິກ ມັນຈະກົບຂອງຈົງຈາກໃຈເຮືອເອງໃຫ້ພັດໄດ້ຍາກຍື່ງໜີ້ນໄປເອິກ ແລ້ວເອິກຈະຖູກຫລອກຈາກຄົນເຈື່ອດີ່ງໆ

ຈີ່ວິດຈັນເກີດມາໄດ້ມີ່ນໍາແນ້ນກັກ ແມ່ຍ້າຍເພີ່ງຫ່ວງແຮກງານ ຂອງເລີຍຕົວເຕີຍວັດເຮົາມີ່ຈະໃຊ້ຈີ່ວິດຄວາມຮູ້ກັບພື້ນທີ່ ຮວມທັງສຽງພິຈີ່ວິດແລະສິ່ງທີ່ໜ້າຍຊື່ຍູ້ໄກສັ່ນທີ່ສຸດອ່າຍ່າງປັບຈາກການເລືອກທີ່ຮັກມັກທີ່ໜັງ

ຍື່ງກາລເວລາຜ່ານພັນມາ ກີ່ຍື່ງທຳໄຫ້ເກີດຄວາມຮູ້ສຶກຝັງຮາກລຶກຍື່ງໜີ້ນ ວ່າຈີ່ວິດເຮົາແຕ່ລະຄົນມີຄວາມຮັກໃນສັຈອຣົມ ສິ່ງສານເຫຼຸດຜູ້ພື້ນທີ່ອ່າງເປັນອຣົມຫາຕົມາແຕ່ອີກກາລ

ຕັ້ງນັ້ນ ສື່ອຄວາມຮັກຮ່ວ່າງມຸນຸ່ຍົກກັບມຸນຸ່ຍົກທີ່ຢູ່ຮ່ວມກັນ ໄມເພີ່ງແຕ່ອູ່ບັນພື້ນທີ່ໃນປະເທດເຕີຍກັນເທົ່ານັ້ນ ແມ່ໂລກໄປເຕີຍກັນນໍາຈະ

สามารถเชื่อมโยงวิญญาณความรักดึงซึ่งกันและกันนาย่างมีเหตุมีผลสอดคล้องกันได้ เพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้นที่ควรเริ่มจากสิ่งซึ่งอยู่ใกล้ตัวใกล้ใจที่สุดไปก่อน จึงจะช่วยให้ตนรู้เหตุรู้ผลลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ความรักที่มอบให้เพื่อนมนุษย์ทุกคน

หากใจไม่ตอกอยู่ในสภาพ สิ่งความจริงจากใจตนเอง หรือที่กล่าวสั้น ๆ ว่า คนสิมตัว ย่อมรู้ได้ว่า ชีวิตแต่ละคนไม่อาจเลือกที่เกิดได้คงต้องแยกไว้ให้เป็นเรื่องซึ่งอยู่บนพื้นฐานธรรมชาติ

จุดเริ่มต้นจากสิ่งที่มีอยู่ในรากรฐานจิตใจ น่าจะได้แก่ ความรักในสังคมธรรมซึ่งมีอยู่ในรากรฐานจิตใจตนเองแล้ว และมุ่งมั่นรักษาไว้ให้มีความมั่นคง เช่นเชิงพอที่จะสร้างภูมิคุ้มกันอิทธิพลจากภายนอก ไม่ให้สามารถครอบงำทำลายความเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งควรก่อว่าเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าสำคัญที่สุด

ช่วงหลัง ๆ มักมีผู้กล่าวถึง คุณค่าชีวิต บ้าง คุณภาพชีวิต บ้าง แต่ก็ยังสะท้อนให้เห็นความจริงว่า มองไปเน้นที่ บ้านพักอาศัย โทรศัพท์ ไฟฟ้า ตู้เย็น โทรศัพท์ รถยนต์ แม้การศึกษา ก็ยังมุ่งไปที่การสร้างโรงเรียน หากมองย้อนกลับมาอย่างสิ่งซึ่งอยู่ในรากรฐานจิตใจของตนเองได้น่าจะเกิดคำถามตามมาว่า เรายังความจริงที่อยู่ในใจตัวเองดีแล้วหรือยัง?

สรรพสิ่งทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในกระแสสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา ในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบรวดเร็วอย่างขึ้นเป็นลำดับ ผู้ซึ่งมีรากรฐานจิตใจที่ยังไม่อาจหยั่งลงสู่พื้นดินได้อย่างลึกซึ้ง ย่อมถูกอิทธิพลดึงกล่าวเข้ามาครอบงำ สร้างกรอบปิดกันอิสรภาพภายใต้จิตใจ ทำให้คิดพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ห่างจากเหตุผลมากขึ้น

หากสามารถรักษาสัจจธรรมซึ่งมีอยู่ในรากรฐานจิตใจตนเองเอาไว้ให้มั่นคงอยู่ได้ และนำทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งตนมีโอกาสสัมผัส มาคิดพิจารณา สาเหตุและผลถึงซึ่งกันและกันได้ทุกเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานกับไปถึงเงื่อนไขในจิตใจตนเอง ซึ่งเป็นผลกระทบจากการปฏิบัติมาแล้วในอดีต แม้จะเริ่มต้นจากการทำงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งเกิดจากแรงดลใจ ทำให้รู้สึกท้าทายที่จะมุ่งปฏิบัติจากการรากฐานความรู้สึกอย่างอิสระ โดยนึกถึงความสำคัญของความรักในเพื่อนมนุษย์ทุกคนและใช้เป็นพื้นฐานการปฏิบัติ ย่อมก่อให้เกิดความเจริญทางปัญญาได้อย่างลึกซึ้ง

ในที่สุด ความรักซึ่งแต่ละคนมีอยู่ในจิตวิญญาณตนของเป็นธรรมชาติ ยอมสามารถสานเหตุและผลถึงชนบทุกชาติ ศาสนา และไม่ว่ารัฐวิธีหรือภาษาจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีรากฐานจิตใจที่มอบความรักให้กับพื้นดินอย่างลึกซึ้ง ยอมให้ความสำคัญแก่ชนรุ่นหลัง ยิ่งเป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณอยู่ใกล้พื้นดินที่สุด จะคำนึงถึงผู้ซึ่งชีวิตยังคงตกรุกษาได้ยากก่อนอื่น

ธรรมชาติของชีวิตมนุษย์แต่ละคน หากมีวิญญาณความรักในสังคมธรรม ยิ่งเติบโตมากขึ้นด้วยวัยรุ่นผู้ยอมกำหนดด้วยชีวิตตนเองให้มุ่งที่ศักดิ์สิทธิ์สู่พื้นดินอย่างมีความสุข

สิ่งต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนมีอยู่แล้วในจิตวิญญาณตนของ หากสูญหายไปก็จะเป็นภัยวิญญาณความรักสักจังหวะถูกทำลาย ยอมอย่างที่จะนำกลับมาเพื่อบรรเทาความทุกข์ซึ่งอยู่ในใจตนเอง

ธรรมชาติของคน ความจริงที่สูญหายไปจากใจตนเอง ไปดึงจุดหนึ่งยอมเกิดความทุกข์ เมื่อมีความทุกข์ยอมตื่นร้นชวนขยายและเกิดความอยากรได้ จึงนำเอาสิ่งซึ่งมีคนหยิบขึ้นมาให้เข้ามาใช้แทนของจริง ไม่ว่าจะนำเอาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน กีติ การสร้างเครือข่ายในชุมชน กีติ มากผุดกันอย่างกว้างขวาง แม้จริงแล้วในอดีตที่ผ่านมา คนในสังคมไทยเคยมีอยู่แล้ว อีกทั้งยังเกิดมาจากการรากฐานจิตใจคนท้องถิ่นอย่างเป็นธรรมชาติ

อนึ่ง ความทุกข์ใจยอมมีผลปิดกั้นการรู้เท่าทัน ทำให้นำมาใช้อย่างขาดสติ จึงทำให้เกิดผลกระทบจัดการรายอย่างขาดทิศทาง ซึ่งควรจะเกิดจากศูนย์รวมความจริงที่มีอยู่ในใจตนเองของแต่ละคน

สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่หากรอต่อไปไม่นาน ในที่สุดยอมถลายตัวไปอย่างที่เรียกว่า “ไฟไหม้ฟาง” หรือ “ธือไหนธือนั่น” หรือ “ไฟมุง” ซึ่งสภาพดังกล่าวเกิดจากการรากฐานที่แฝงไว้ด้วยเงื่อนไขเดียวกัน

ธรรมะ คือ ธรรมชาติที่เป็นความจริงซึ่งมีอยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคน ธรรมะซึ่งอยู่บนพื้นฐานความทุกข์ยอมมีผลทำให้คนผู้ติดอยู่ในสภาพดังกล่าวขาดความมั่นคงภายในรากฐานจิตใจตนเอง จึงขาดการรู้เท่าทันผู้อื่น ทำให้ตกเป็นทาสได้ง่ายยิ่งขึ้น

เหตุการณ์ร่วมยุคสมัยที่ยังคงติดตามมาอย่างหยุดได้ยาก

ความจริงก็คือความจริง ความจริงย่อมไม่มียุคสมัย ตั้งนั้นผู้ที่ทึ่งรู้ความจริงได้อย่างลึกซึ้งจึงรู้และเข้าใจ อีกทั้งรู้เท่าทันอิทธิพลภายนอกได้ทุกรูปแบบ

ช่วงที่ผ่านมาอย่างไม่ถึง 2 ปี ภายในวงการจัดการศึกษาของไทย อยู่ ๆ ก็มีการหยิบยกประเด็น การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ขึ้นมาพูดกันกว้างขวางมากขึ้น

จนกระทั่งถึงช่วงที่มี การจัดประชุมสัมมนาการอุดมศึกษา ของชาติครั้งที่ 22 ซึ่งที่ประชุมมีการบรรยายทั่วประเทศ เป็นเจ้าของเรื่อง มอบให้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นเจ้าภาพ จัดขึ้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เมื่อวันพุธที่ 3 พฤษภาคม 2544 ฝ่ายเจ้าภาพ ได้กรุณ้าให้เกียรติเชิญผู้เชี่ยวชาญเรื่องนี้ไป เป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในหัวข้อเรื่องเดียวกัน

หลังจากได้รับการทำทาง พร้อมทั้งแจ้งให้ทราบว่า ต้องการให้ฉันไปพูดเรื่องนี้ ที่แรกตนเองยังไม่คาดคิดมาก่อน จึงรู้สึกสับสนว่าหัวข้อเรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้นักเรียนและโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึงอะไรกันแน่

หลังจากหวนกลับมาทบทวนถึงความจริงที่อยู่ในราชฐานจิตใจ ตนเอง จากประสบการณ์ชีวิตซึ่งทำให้รู้และเชื่อมานานแล้วว่า คนที่อยู่ ในแวดวงการจัดการศึกษาไทยจำนวนมาก มักมีแนวโน้มนำเอารูปแบบ จากอิทธิพลต่างชาติเข้ามาเผยแพร่ โดยที่มองซึ่งตนเองมีอยู่แล้วกลับมองไม่เห็นคุณค่าความสำคัญ คงปล่อยให้ถูกทำลายไปแทนจะหมด

หลังจากฉันคิดได้ จึงทำให้มองเห็นทางที่จะนำไปพูดเพื่อ เดือนสติดคนไทยด้วยกันเอง ที่นิยมไปนำเอาเปลือกนอกจากที่อื่นเข้ามาใช้ ประจำกันกับก่อนหน้าการถูกทำทางไม่นานนัก ฉันได้รับวารสาร จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งซึ่งมีบทความที่ตัวเองเชียนลงพิมพ์อยู่ ด้วย นอกจากนั้นยังพบบทความเรื่องหนึ่งซึ่งมีบุคคลผู้ถูกเรียกว่า เป็น นักวิชาการ และมีปริญญาระดับสูงได้หยิบยกเขาเรื่องนี้มาเชียนเป็นบท ความไว้ในเล่มเดียวกัน

ฉันได้ใช้โอกาสมองภาพรวมของบทความดังกล่าวโดยทั่วไป ทำให้รู้สึกว่า มีการวางแผนผังการจัดการซึ่งมีการจำแนกออกเป็นกลุ่ม และชีดเส้นเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วมกันไว้เป็นระบบ โดยที่ต้องการอธิบายความหมายของ การจัดการศึกษาซึ่งใช้โรงเรียนและบ้านเรียนเป็นศูนย์กลางตามรูปแบบของตัวราชการเรียนการสอนจากกลุ่มประเทศสวัสดิธรรมตะวันตก นอกจากนั้นยังมีการซึ่งอ้างเหตุผลนานาประการรวมอยู่ในนั้นด้วย ดังที่พับเห็นกันในแวดวงของนักวิชาการทั่วไปในเมืองไทย

ภาพจากบทความดังกล่าว ทำให้ฉันมองหวนกลับทันที คงเป็น เพราะธรรมชาติจากใจตนเองที่มีอยู่แล้วว่า ถ้ามองตามกรอบแต่ละปีคงไม่อาจเห็นความจริงให้เข้าใจได้ ดังนั้นสัญชาตญาณจึงทำให้คิดข้อนกลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่รู้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างมีเหตุอยู่ในรากฐาน จิตวิญญาณคน ถ้าสามารถค้นหาความจริงจากใจตนเองได้ ยอมเห็นความจริงจากใจผู้อื่นได้ทุกเรื่อง

ภาพรวมที่พับได้จากบทความซึ่งมีผู้เขียนที่ได้รับปริญญาสูง ซึ่งคงรับอิทธิพลนี้มาจากการต่างประเทศ ทำให้รู้สึกว่า เป็นภาพที่มองสู่ทิศทางออกจากตนของด้านเดียว จึงต้องในการอธิบายโดยใช้แผนผังต่างๆ ที่เชื่อมโยงการจัดกลุ่ม ซึ่งตนคิดว่าจะมีผลนำไปสู่เป้าหมายดังที่นักวิชาการส่วนใหญ่นิยมใช้กันอย่างกว้างขวาง

รูปแบบดังกล่าวทำให้ฉันเชื่อว่า ยังมองออกนอกตัวเองต่อไป ก็คงไม่วันจะพบความจริงจากใจให้สามารถสรุปได้แน่นอน อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงการจัดการศึกษา ผู้ที่เข้าใจอย่างลึกซึ้งควรจะรู้ได้เองว่า คนไม่ใช้วัตถุ หากเป็นชีวิตที่มีจิตวิญญาณและมีธรรมชาติซึ่งมีความจริงอยู่ในรากฐานจิตใจที่จะเข้าใจเรื่องนี้ได้ชัดเจน จึงควรเข้าใจความจริงซึ่งอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองก่อนอื่น

ทุกวันนี้คนเห็นแก่ตัวมีมาก อ่านความจริงได้จากการมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ด้วยทิศทางออกจากตัวเองด้านเดียว

หัวนกลับไปค้นหาความจริงในอดีต

สิ่งที่เป็นอตีดย่อมมีส่องดำเนินหนึ่งเป็นผลจากการปฏิบัติซึ่งช่วยให้ข้อมูลความจริงเข้าไปอยู่ในรากฐานจิตใจของแต่ละคนได้อย่างลึกซึ้ง ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ อตีดที่มีการเก็บเป็นข้อมูลสะสมไว้ในเอกสารและหลักฐานต่างๆ หากคนมีรากฐานจิตใจที่เก็บข้อมูลไว้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ย่อมสามารถสืบสานหาข้อมูลจากภายนอก ทำให้รู้ได้แม้แต่เรื่องราวต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่ชีวิตตนเองจะเกิดตามมา

ผู้ที่มีธรรมชาติสามารถตอบทวนสิ่งซึ่งเป็นมาแล้วในอดีตจากใจตนเอง มีผลทำให้รู้เท่าทันสิ่งซึ่งพบได้ในปัจจุบัน ย่อมเข้าใจและยอมรับความจริงว่า ในอดีตที่ผ่านมา คนในสังคมไทยซึ่งชีวิตผ่านระบบการจัดการศึกษามาแล้วถึงยุคปัจจุบัน ยิ่งขึ้นสู่ระดับสูงเพียงใด ส่วนใหญ่ยังคงฝังไว้ด้วยรากฐานความคิดที่ยึดติดรูปแบบจากอิทธิพลตะวันตกลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ขาดการมองเห็นความจริงจากรากฐานตนเอง รวมทั้งมรดกทางทอดกันที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษในอดีต

ผลจากสิ่งที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ คนส่วนใหญ่ยังเรียนและได้ปริญญาสูงขึ้นก็ยิ่งมีความคิดที่ขาดความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ส่งผลทำให้คิดแบบหันหลังให้กับความจริงซึ่งอยู่ในใจ หรืออีกนัยหนึ่งมีความรู้สึกอย่างที่จะได้รับรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งอยู่ภายนอก นอกจากนั้นในเมื่อทุกสิ่งทุกอย่างมีการสืบทอด บุคคลผู้ตัดสินใจในสภาพดังกล่าวย่อมถ่ายทอดอิทธิพลจากเงื่อนไขที่กล่าวมาแล้วสู่ชนรุ่นหลังกว้างขวางมากขึ้น

ถ้าหัวนกลับมาทบทวนสู่อดีตได้ แม้ไม่มากนัก อีกทั้งสามารถมองเห็นความจริงได้ว่า คนมีริมฝีปากความรักในสังคมธรรมเป็นคุณสมบัติ ซึ่งธรรมชาติมอบให้มากับชีวิต ย่อมพบค่าตอบได้จากประเด็น การจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหมายความให้ความสำคัญได้อย่างชัดเจนว่า ในบรรยายกาศการจัดการศึกษาของไทยในอดีตมีสิ่งนี้อย่างเป็นธรรมชาติมาแล้ว

กล่าวคือ การที่ผู้ใหญ่ให้ความรักความจริงใจแก่ชนรุ่นหลัง หากมองการจัดการศึกษาในด้านรูปแบบ คงเห็นได้ว่าในอดีต ครูผู้สอนในโรงเรียนเคยให้ความรักความจริงใจแก่นักเรียนอย่างเห็นได้ชัด หรืออีกนัยหนึ่งน่าจะหมายความว่า ผู้ใหญ่ใช้ชนรุ่นหลังเป็นศูนย์รวมใจ

หากมองที่ภาพรวมของบรรยายการศึกษาในสถาบันการศึกษาคงเข้าใจได้ว่า
นักเรียนคือศูนย์รวมความรักของครู นั่นเอง

หากหันกลับไปนึกถึงสมัยพุทธกาล ผู้ที่สร้างศาลาในพุทธศาสนา
โดยรู้สึกว่าต้องการปฏิบัติของสงฆ์อยู่ในยุคหนึ่น และต้องการเข้า
ไปบวชเป็นสงฆ์ พึงต้องสนใจเข้าไปรับใช้อยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตจน
กระทั่งถึงช่วงหนึ่ง

แม้ในด้านคุณธรรม ผู้ใหญ่ที่ปฏิบัติตัวเป็นครู ทำตัวให้ชนรุ่นหลัง
รู้สึกว่าต้องการและสมควรใจที่จะเข้าไปรับใช้เพื่อต้องการถ่ายทอดความรู้
จากใจถึงใจ ร่วมกับการปฏิบัติของผู้ใหญ่ที่ให้ความรักความห่วงใยเมื่อ
ศิษย์ทำสิ่งต่างๆ ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า มีวิถีทางมุ่งสู่การสร้างสรรค์ภูมิ
ปัญญา ตนย่อมลงมือร่วมทำกับศิษย์ยิ่งมีความสุข

ดังนั้น การนำเอาเรื่อง การจัดการศึกษาที่ใช้ร่องเรียนและนักเรียน
เป็นศูนย์กลางมากกว่า หากผู้นำความคิดนี้มาให้ความสำคัญ รวมถึงผู้นำ
ปฏิบัติมีจิตใจที่ไม่ถูกครอบงำไว้ด้วยอิทธิพลทางวัฒนธรรม จนกระทั่งเห็นคน
เป็นวัตถุมากขึ้น คงจะให้ความสำคัญมุ่งไปที่จิตใจ ซึ่งควรจะมีความรัก
ความจริงใจจากตนเองที่سانเหตุผลถึงความรักนักเรียนและชนรุ่นหลัง
ทุกคน โดยไม่จำเป็นต้องนำเอาแผนผังต่างๆ ตามแบบคนต่างชาติมาใช้
อธิบายบนแผ่นกระดาษ หากวิธีการนำปฏิบัติที่สอนให้แต่ละคนหวน
กลับไปทบทวนสู่ตัว อันมีผลช่วยให้รู้คุณค่าของชีวิตตนเองได้อย่างลึกซึ้ง

รากรฐานคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ในปัจจุบันพึงพาเนาอยู่จากใจตนเองได้ยาก

สภาพของคนส่วนใหญ่ในสังคมไทยเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ได้
รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมต่างๆ จากรัฐบาลและนักเรียนที่เข้ามาเผยแพร่ ส่งผลทำลาย
การพึงพาตนเอง ซึ่งถือได้ว่าศิษย์คุณค่าสำคัญที่สุดของชีวิต ให้จำต้อง
สูญเสียไปอย่างกว้างขวาง อีกทั้งลืกชี้ยิ่งขึ้น

ยิ่งผู้ที่มีโอกาสเข้าไปบริหารงานอยู่ในระดับสูง ส่วนใหญ่มักตก
เป็นเครื่องมือของสิ่งตั้งกล่าว สร้างแรงกดดันปิดกั้นความคิดตนเอง จึง
สร้างแรงกดดันลงมาทับคนระดับล่าง ซึ่งควรได้รับโอกาสให้เจริญชีวิตมา
จากการฐานตนเองอย่างอิสระ

ส่วนผู้ที่รอดพ้นปากเหยียวยปากกาของอิทธิพลตังกล่าวมาได้เนื่องจากมีรากฐานจิตใจที่แข็งแกร่งและมีความลึกซึ้ง สามารถรู้เท่าทันสิ่งต่างๆ ซึ่งผสมอยู่ในกระบวนการจัดการตั้งกล่าว นับวันยิ่งมีน้อยลงไปเป็นลำดับ

ภายในระบบการจัดการศึกษาชีงบุคคลผู้เข้าไปสู่อาชนาจบริหาร ตอกย้ำให้อิทธิพลของกระแสตนด์กล่าว หลังจากมีการหยิบยกเรื่องนี้ขึ้นมา พิจารณา ทำให้รู้สึกอย่างได้ จึงมีการ ขึ้นของเหตุผลในลักษณะผลักดัน เพื่อต้องการให้ทุกอย่างเป็นไปตามความต้องการของตน

ประกอบกับพื้นฐานสังคมไทยซึ่งตอกย้ำในสภาพ ไฟไนมัฟาง แม้อาจมีการประชุมก่อนลั่นการ แต่คนในที่ประชุมส่วนใหญ่ก็มีความคิดคล้อยตามกัน ถัดจากนั้นมา อ่านจบเรื่องนี้ดับสูงก็มีการ ลั่นการให้สถาบันอุดมศึกษานำเรื่องนี้ส่งมาใช้พิจารณาปฏิบัติ

แต่การพิจารณาที่คงไม่มีสิ่งนำเสนอ เพราะมีแนวโน้มเดินตามกระแสตนด์เช่นกัน ในเมื่อรากฐานความคิดคนส่วนใหญ่ก่อนแล้ว ทำให้เกิด ระบบอุปถัมภ์ การพิจารณาจึงยังคงมีการถ่ายทอดอ่านมา จากระดับน้องมาสู่ระดับล่าง เทนีกว่าริบัญญาณความรักในสังคมชีงควรจะเติบโตขึ้นมาจากการรากฐานที่หยั่งลงสู่พื้นดินอย่างอิสรภาพ

ผลการนำปฏิบัติจึงทำให้ความคิดและรูปแบบพฤติกรรมกระจัดกระจาดอย่างขาดทิศทาง เนื่องจากขาดรากฐานที่ควรจะเป็นหนึ่งเดียวกัน บางรายก็เล่านักเรียนมากันร่วมกันอยู่ตรงกลาง โดยมีครุเดินวนเวียนอยู่รอบนอก เป็นต้น

สภาพดังกล่าวทำให้มองเห็นความจริงได้ชัดเจนว่า คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยยุคปัจจุบันขาดการมองเห็นรากฐานที่มาของชีวิตตนเอง จึงขาดการรู้เข้าหมายซึ่งเป็นความจริงให้แต่ละคนมั่นใจได้

ดังนั้น ความหมายของการใช้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง น่าจะหมายถึงการที่ผู้ใหญ่ใช้ชนรุ่นหลังเป็นศูนย์รวมความรักเพื่อหวังเรียนรู้ความจริงซึ่งมีอยู่ในรากฐานจิตใจตนเองอย่างลึกซึ้ง

หากมีวิญญาณความรักความศรัทธาในสังคมที่อยู่ในรากฐานจิตใจตนเองอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับผิดชอบระดับสูงสุด ควรนำปฏิบัติจากความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเองให้ทุกคน

**เชื่อถือ ยอมช่วยถ่ายทอดความรักความครั้งมาสู่ระดับล่าง
แทนการคิดถ่ายทอดอำนาจจากบันสู่ล่าง**

**ผลที่เป็นความจริง จึงจะปรากฏจากการตั้งตัวซึ่งเป็นพื้นฐาน
สำคัญที่สุดของสังคมให้ได้ผลอย่างถึงเป้าหมาย**

สรุปการใช้โรงเรียนและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

หากหากฐานจิตใจคนส่วนใหญ่อิสระจริง ยอมมีกรอบในด้านรูปแบบที่เข้าไปสร้างอิทธิพลกำหนดจิตใจตนเองน้อยที่สุด

ณ จุดนั้นเอง น่าจะเข้าใจความจริงได้ว่า โรงเรียนที่แท้จริงคือสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในวิธีชีวิตตนเองทั้งหมด โดยเหตุที่แต่ละคนพึงรู้หน้าที่ในการนำมายังคันห้ามความจริงเพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้วิถีการเปลี่ยนแปลงระหว่าง ragazzi จิตใจตนเองร่วมกับสภาพความหลากหลายที่อยู่ภายใต้กฎวนอกซึ่งหมุนเวียนวัฏจักร

ดังนั้นผลจากการปฏิบัติกับทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งตนมีโอกาสสัมผัสได้ โดยเน้นความหลากหลายของเพื่อนมนุษย์ทุกรูปลักษณะอย่างปราศจากการเลือกพากเลือกกลุ่ม เพื่อให้ ragazzi การรู้ความจริงซึ่งอยู่ในใจตนเองหยั่งลงลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สำหรับประเด็นการใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง หากสามารถดำเนินการทางวัตถุ ซึ่งมีอยู่ใน ragazzi จิตใจแต่ละคนให้เบalg ไปถึงระดับหนึ่ง ยอมรู้ได้เองว่า โรงเรียนธรรมชาติของชีวิตคือสังคมทั่วไป

ดังนั้น การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลาง จึงหมายความถึง ragazzi จิตใจของผู้ใหญ่แต่ละคนที่ควรให้ความรักและสนใจเรียนรู้ความจริงจากคนในสังคม อีกทั้งควรรู้ได้อย่างลึกซึ้งว่า พื้นดินคือฐานหัวนอนเป็นที่เกิดและรองรับความเป็นมาของทุกชีวิต ซึ่งควรให้ความรักและสงวนไว้อย่างดีที่สุด

จากพื้นฐานความคิดที่กล่าวมาแล้ว ตั้งครุน้ำปฏิบัติจากวิญญาณความรักที่มอบให้กับคิชช์ โดยใช้วิธีปฏิบัติร่วมกับคิชช์ให้เห็นได้ชัดเจน ความประทับใจจากคิชช์ยอมช่วยให้สามารถถ่ายทอดความรู้ถึงคิชช์ได้อย่างเป็นธรรมชาติ

แนวคิดดังกล่าว ถ้าสามารถเข้าใจจากรากฐานจิตใจที่เปิดกว้าง
ยอมรู้ได้ว่าคงหาใช่มองที่ครูกับศิษย์เท่านั้น ไม่ว่าฟ่อแม่กับสูก หรือผู้ใหญ่
กับชนรุ่นหลัง หากปฏิบัติจากใจ ย่อมนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมาย
บุคคลトイหอยรู้ความจริงเรื่องนี้ได้สักช่องเล็กระดับหนึ่งแล้ว
ยอมอุทิศชีวิตตนเองทำงานทุกอย่างเพื่อใช้หนึ่นแผ่นดินดีนเกิดอย่าง
มีความสุข

